

การประเมินโครงการครอบครัวร่วมทำ น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนบ้านสระบัว

The evaluation of the participatory program
for BanSraBua students' families
to put the sufficiency economy philosophy into practice.

ดร.กัตติกา ศรีมหาโร*

บทคัดย่อ

การประเมินโครงการครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการดำเนินโครงการครอบครัวร่วมทำ น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านสระบัว โดยใช้แนวคิดการประเมินของ Danial L. Stufflebeam รูปแบบการประเมินแบบ CIPPIEST Model ประกอบด้วย 1) การประเมินด้านบริบท (C : Context Evaluation) 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (I: Input Evaluation) 3) การประเมินกระบวนการ (P: Process Evaluation) 4) ด้านผลผลิต (P: Product Evaluation) 5) การประเมินด้านผลกระทบ (I: Impact Evaluation) 6) การประเมินด้านประสิทธิผล (E : Effectiveness Evaluation) 7) การประเมินด้านความยั่งยืน (S: Sustainability Evaluation) และ 8) การประเมินด้านการถ่ายทอดความรู้ (T: Transportability Evaluation) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบประเมิน และแบบทดสอบ จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และนักเรียน

ผลการประเมินพบว่า ผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายด้าน ดังนี้ ด้านสภาพแวดล้อมโดยรวม ผลการประเมินมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D.=0.57) ด้านปัจจัยนำเข้า มีผลการประเมิน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D.=0.57) ด้านกระบวนการ มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D.=0.72) ด้านผลผลิต ผลการทดสอบส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี (13 - 16 คะแนน) ร้อยละ 46.28 มีความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D.=0.83) และมีความพึงพอใจต่อโครงการ อยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D.=0.82) ด้านผลกระทบ มีผลกระทบในด้านบวกต่อนักเรียน ครูผู้สอน และผู้ปกครองและชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D.=0.74) ด้านประสิทธิผลโครงการ มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D.=0.87) ด้านความยั่งยืนโครงการ มีผลการประเมิน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$, S.D.=0.74) และด้านการถ่ายทอดความรู้โครงการมีผลการประเมิน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D.=0.78)

คำสำคัญ : การประเมิน, โครงการครอบครัวร่วมทำ น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนบ้านสระบัว

* ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสระบัว, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชเขต 4

Abstract

The objective of the evaluation research is to evaluate the implementation of the participatory program for BanSraBua students' families in order to put the sufficiency economy philosophy into practice. The Stufflebeam's evaluation approach; the CIPPIEST Model, is mainly employed. This approach consists of 8 dimensions which are as follows: 1) Context evaluation (C); 2) Input evaluation (I); 3) Process evaluation (P); 4) Product evaluation (P); 5) Impact evaluation (I); 6) Effectiveness evaluation (E); 7) Sustainability evaluation (S) ; and 8) Transportability evaluation (T). Research instruments are an evaluation form and attest collected data from teachers, board of the basic education committee, students' parents and students.

Research findings are as follows: In general, the overall score of the program was at a very good level. In regard to each dimension, the context evaluation score was at a very good level ($\bar{X} = 4.21$, $SD = 0.57$). The input evaluation score was also at a very good level ($\bar{X} = 4.16$, $SD = 0.57$) and, again, the process score was at a very good level ($\bar{X} = 4.15$, $SD = 0.72$). The product evaluation score was at a good level (13 to 16 marks, equivalent to 46.28%), the understanding score was at a very good level ($\bar{X} = 4.09$, $SD = 0.83$) and the satisfaction towards the program was at a very good level ($\bar{X} = 4.17$, $SD = 0.82$). The evaluation of the program's impacts on students, teachers, parents and communities was at a very good level ($\bar{X} = 4.05$, $SD = 0.74$). Likewise, the effectiveness of the program was at a very good level ($\bar{X} = 4.05$, $SD = 0.87$). Finally, the sustainability score was at a very good level ($\bar{X} = 3.98$, $SD = 0.74$) and the transportability evaluation score was at a very good level ($\bar{X} = 4.03$, $SD = 0.78$).

KEY WORDS : The evaluation, The participatory program for BanSraBua students' families to put the sufficiency economy philosophy into practice.

บทนำ

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตและวิถีปฏิบัติ ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี และได้ทรงเน้นย้ำแนวทางพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาทโดยคำนึงถึงความพอประมาณความมีเหตุผลการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวตลอดจนใช้ความรู้และคุณธรรม เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตการป้องกันให้รอดพ้นจากวิกฤตและให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น (Normative) โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทยในทุกกระดับและตลอดเวลา โดยมีแนวคิดทางสายกลางเป็นหลักแนวคิดที่สำคัญ (ปรียานุช พิบูลสรารุณ, 2549: ออนไลน์) ด้วยวิธีการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเรียกว่า “เศรษฐกิจแบบพอเพียงกับตัวเอง” (Relative Self-Sufficient Economy) จึงเป็นรูปแบบหนึ่งที่ประชาชนคนไทยทั้งมวลควรน้อมเกล้าฯ ไว้ปฏิบัติอย่างจริงจัง (สุเมธ ตันติเวชกุล, 2541: 4-5)

โรงเรียนบ้านสระบัวรับผิดชอบจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น คือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยได้มีการจัดทำโครงการครอบครัวร่วมทำน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านสระบัวซึ่งมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลากว่า 4 ปี ภายใต้องค์ประกอบของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

คือหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข (โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียงสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ 2549: ออนไลน์) องค์ประกอบใน 3 ห่วง คือพอประมาณมีเหตุมีผลมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีเตรียมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ และมี 2 เงื่อนไขคือเงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม (ปรียานุช พิบูลสรารุณ, 2549: ออนไลน์)

สภาพปัญหาดังกล่าวผู้รายงานจึงได้กำหนดนโยบายและจัดทำโครงการครอบครัวร่วมทำน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนบ้านสระบัว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการครอบครัวร่วมทำน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านสระบัว โดยผู้รายงานได้นำแนวคิดรูปแบบของประเมินผลการดำเนินโครงการครอบครัวร่วมทำน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านสระบัว โดยใช้แนวคิดการประเมินของ Danial L. Stufflebeam รูปแบบการประเมินแบบ CIPPIEST Model (Stufflebeam and Shinkfield, 2007)

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาข้างต้น ทำให้ผู้รายงานในฐานะผู้บริหารโรงเรียนบ้านสระบัว สนใจที่จะพัฒนาโครงการครอบครัวร่วมทำน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนบ้านสระบัว เพื่อนำไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพจึงได้จัดทำโครงการครอบครัวร่วมทำน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านสระบัว ขึ้น และเพื่อเป็นการประเมินผลการดำเนินงาน ประกอบกับทราบถึงประสิทธิภาพของการดำเนินงานโครงการ จึงได้ดำเนินการประเมินโครงการขึ้น โดยผลการประเมินที่ได้จะเป็นข้อมูลในการพัฒนาและแก้ไขข้อบกพร่องของระบบให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อประเมินผลการดำเนินโครงการครอบครัวร่วมทำน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านสระบัว โดยใช้แนวคิดการประเมินของ Danial L. Stufflebeam รูปแบบการประเมินแบบ CIPPIEST Model ประกอบด้วย 1) การประเมินด้านบริบท (C : Context Evaluation) 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (I : Input Evaluation) 3) การประเมินกระบวนการ (P : Process Evaluation) 4) ด้านผลผลิต (P : Product Evaluation) 5) การประเมินด้านผลกระทบ (I : Impact Evaluation) 6) การประเมินด้านประสิทธิภาพ (E:Effectiveness Evaluation) 7) การประเมินด้านความยั่งยืน (S : Sustainability Evaluation) และ 8) การประเมินด้านการถ่ายโยงความรู้ T:Transportability Evaluation)

วิธีดำเนินการประเมิน

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรได้แก่นักเรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านสระบัว ปีการศึกษา 2555 จำนวน 463 คน แบ่งเป็นนักเรียนจำนวน 242 คน ครูผู้สอนจำนวน 21 คน ผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 185 คน และคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 15 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง จากจำนวนประชากรทั้งหมด 463 คน ทำการเปิดตารางสุ่มส่วนกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 214 คน โดยการแบ่งแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) เป็นนักเรียนจำนวน 121 คน โดยเลือกแบบเจาะจง

เฉพาะนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาและ ประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 สุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียน จากจำนวนประชากรผู้ปกครองนักเรียน 185 คน ได้กลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 57 คน ส่วนครูผู้สอน จำนวน 21 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากจำนวน 15 คน ทำการเลือกแบบเจาะจงทุกคนเพราะมีจำนวนน้อย

2. ขอบเขตด้านระยะเวลา

2.1 ขั้นตอนดำเนินการ โดยดำเนินการกิจกรรมการประเมินดังนี้

ระยะที่ 1 การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) เริ่มดำเนินการในเดือนพฤษภาคม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 โดยการประเมินความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการ กับนโยบายการบริหารงานวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการ และของโรงเรียนบ้านสระบัว

ระยะที่ 2 การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) ได้แก่การประเมินเกี่ยวกับความพร้อมและความพอเพียงขององค์ประกอบของโครงการเริ่มดำเนินการประเมิน ในเดือนพฤษภาคม - กันยายน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 โดยเริ่มดำเนินการวางแผนงานโครงการจัดทำเตรียมกิจกรรมตามโครงการ

2.2 ขั้นตอนดำเนินการ

ระยะที่ 3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) ได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทั้ง 3 ท่วง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน และ 2 เงื่อนไข คือ ความรู้คุณธรรม มาพัฒนาด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม มีความสมดุลกัน ผ่าน

กระบวนการการบริหารจัดการสถานศึกษา หลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอน กิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน และการพัฒนาบุคลากรสู่การพัฒนาผู้เรียน ครู โรงเรียน และชุมชน อาศัยความร่วมมือของ ทุกภาคส่วนโดยจัดระบบครอบครัวเป็นแกนหลัก ในการขับเคลื่อนโครงการ ซึ่งมีกิจกรรมในการ ดำเนินการทั้งหมด 10 กิจกรรม แยกตามด้านการ พัฒนาดังนี้

ด้านสังคม ประกอบด้วย

1) กิจกรรมส่งเสริมวินัยพี่น้องห่วงใย ใส่ใจครอบครัว 2) กิจกรรมค่ายคุณธรรมจริยธรรม นำความรู้สู่เศรษฐกิจพอเพียงและ 3) กิจกรรมทักษะ ชีวิตพิชิตผองภัย

ด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย

1) กิจกรรมประหยัดตามรอยพ่อสู่ เศรษฐกิจพอเพียงและ 2) กิจกรรมสวัสดิการ และ ร้านค้า

ด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย

1) กิจกรรม ครอบครัวรักษ์ถิ่นเกิด 2) กิจกรรมครอบครัวขยะวิทยาพิ่งพาตนเอง

ด้านวัฒนธรรมประกอบด้วย

1) กิจกรรมครอบครัวใส่ใจสุขภาพ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) กิจกรรม ตลาดนัดภูมิปัญญา สุวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง และ 3) กิจกรรมบูรณาการการเรียนรู้สู่เศรษฐกิจพอเพียง

2.3 ขั้นหลังดำเนินการ

ระยะที่ 4 การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผล การดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของโครงการและ การประเมินผลสำเร็จของโครงการซึ่งเป็นภาคขยาย ผลผลิต CIPPIEST Model โดยประเมิน 1) ด้าน การประเมินด้านผลกระทบ (Impact Evaluation)

เป็นการประเมินผลที่เกิดกับนักเรียนในการยอมรับ และปรับตัว ผู้ปกครอง และโรงเรียนที่ทำให้เกิดการ ยอมรับจากชุมชนและสังคม2) การประเมินด้าน ประสิทธิภาพ (Effectiveness Evaluation) เป็นการ ประเมินผลความคุ้มค่าของการดำเนินกิจกรรม โครงการ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ผู้ปกครอง และ ชุมชน 3) การประเมินด้านความยั่งยืน (Sustain- ability Evaluation) เป็นการประเมินการนำ ความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในชีวิต ประจำวันในการดำเนินชีวิตในครอบครัว 4) การ ประเมินด้านการถ่ายโยงความรู้ (Transportability Evaluation) เป็นการประเมินผลที่เกิดจากการ ขยายองค์ความรู้โดยกระบวนการมีส่วนร่วมปฏิบัติ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชน เป็นการขยายองค์ความรู้ไปสู่ครอบครัว และ ชุมชนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

สรุปผลการประเมิน

ผลการประเมินโครงการครอบครัวร่วมทำ น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียน บ้านสระบัว โดยใช้แนวคิดการประเมินของ Danial L. Stufflebeam รูปแบบการประเมินแบบ CIPPI- EST Model ได้ผลการประเมิน ดังนี้

1. ผลการประเมินโครงการครอบครัว ร่วมทำน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านสระบัว ด้านบริบทโดยรวม ผลการ ประเมินมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.21, S.D.=0.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ จุดประสงค์ของโครงการเป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจในแนวเศรษฐกิจพอเพียงให้กับผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาในโรงเรียนได้อย่างแท้จริง

($\bar{X}$ = 4.53, S.D.=0.60) และกิจกรรมในการดำเนินโครงการมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่มีความเหมาะสมและสามารถปฏิบัติได้จริง ($\bar{X}$ = 4.51, S.D.=0.44) ส่วนข้อที่อยู่ในลำดับน้อยที่สุดคือ วัตถุประสงค์ของโครงการครอบคลุมภารกิจที่กำหนด ($\bar{X}$ = 4.00, S.D.=0.52)

2. ผลการประเมินโครงการครอบครัวร่วมทำน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านสระบัวด้านปัจจัยนำเข้าโดยรวมมีผลการประเมิน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.16, S.D.=0.57) เมื่อพิจารณาแยกย่อยเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารจัดการ มีผลการประเมินสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.49, S.D.=0.63) รองลงมา ด้านวัสดุอุปกรณ์ ($\bar{X}$ = 4.48, S.D.=0.63) ด้านบุคลากร ($\bar{X}$ = 3.85, S.D.=0.60) และ ด้านงบประมาณ ($\bar{X}$ = 3.83, S.D.=0.66) ตามลำดับ

3. ผลการประเมินโครงการครอบครัวร่วมทำน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านสระบัวด้านกระบวนการ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมมีผลการประเมิน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.15, S.D.=0.72) เมื่อพิจารณาแยกย่อยในแต่ละขั้นตอน พบว่า ขั้นตอนดำเนินโครงการ มีผลการประเมิน เฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.18, S.D.=0.62) รองลงมา ขั้นตอนเตรียมการ ($\bar{X}$ = 4.16, S.D.=0.72) ขั้นสรุป รายงานผล ($\bar{X}$ = 4.08, S.D.=0.80) และประเมินโครงการ ($\bar{X}$ = 3.85, S.D.=0.60)

4. ผลการประเมินโครงการครอบครัวร่วมทำ น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านสระบัวด้านผลผลิต

4.1 ผลการทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 121 คน พบว่านักเรียนมีผลการทดสอบส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี (13 - 16 คะแนน) จำนวน 56 คน คิดเป็น ร้อยละ 46.28 รองลงมา มีผลการทดสอบอยู่ในระดับดีมาก (17 - 20 คะแนน) จำนวน 39 คน คิดเป็น ร้อยละ 32.23

4.2 ด้านความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน โดยรวมนักเรียนมีความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.09, S.D.=0.83) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น โดยประเด็น การมีภูมิคุ้มกันในตัวเป็นการเตรียมตัวให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.31, S.D.=0.78) รองลงมา ความรู้ทางธรรมเป็นพื้นฐานสำหรับพัฒนาความเป็นคนที่สมบูรณ์ ($\bar{X}$ = 4.19, S.D.=0.76) ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ความมีเหตุผลเป็นความไม่ประมาทรอบรู้และมีสติ ($\bar{X}$ = 3.74, S.D.=0.98)

4.3 ความพึงพอใจต่อโครงการครอบครัวร่วมทำน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านสระบัว ตามความคิดเห็นของนักเรียน โดยรวมนักเรียน มีพึงพอใจอยู่ระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.17, S.D.=0.82) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น โดยประเด็น การดำเนินกิจกรรมครอบครัวขยายวิทยาพึ่งพาตนเองมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.35, S.D.=0.83) รองลงมา การดำเนินกิจกรรมครอบครัวใส่ใจสุขภาพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X}$ = 4.31, S.D.=0.75) และประเด็น การดำเนินกิจกรรมประหยัดตามรอยพ่อสู่เศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X}$ = 4.31, S.D.=0.84) ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมของโรงเรียนและชุมชนในการขับเคลื่อน

โครงการครอบครัวร่วมทำน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X}$ = 3.96, S.D.=0.87)

4.4. ผลการประเมินโครงการครอบครัวร่วมทำน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านสระบัว ด้านผลกระทบ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองของนักเรียน โดยรวมมีผลการประเมิน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.05, S.D.=0.74) เมื่อพิจารณาแยกย่อยในแต่ละกลุ่ม พบว่า โครงการครอบครัวร่วมทำน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีผลการประเมินผลกระทบต่อนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.97, S.D.=0.84) โดยเฉพาะในประเด็น โครงการฯ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกที่ดี มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาโครงการฯ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง ตามลำดับ นอกจากนี้ ยังส่งผลต่อครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.97, S.D.=0.84) โดยเฉพาะในประเด็น การร่วมคิด ร่วมกันทำในกิจกรรมต่างๆ รองลงมา มีจิตสำนึกและดูแลสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและชุมชนตามลำดับและยังส่งผลต่อผู้ปกครองและชุมชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.06, S.D.=0.82) โดยเฉพาะในประเด็น สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน รองลงมา มีความเกื้อกูลกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามลำดับ

4.5. ผลการประเมินประสิทธิผลโครงการครอบครัวร่วมทำน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านสระบัว ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าโดยรวมครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นว่าการดำเนินโครงการมีประสิทธิภาพ อยู่ระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.05, S.D.=0.87) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า

อยู่ในระดับมากทุกประเด็น โดยประเด็น นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.12, S.D.=0.77) รองลงมา ครูดำเนินการสอนโดยสอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X}$ = 4.09, S.D.=0.86) และประเด็น การดำเนินโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ($\bar{X}$ = 4.08, S.D.=0.74) ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ผลการดำเนินงานส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นของสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 3.98, S.D.=0.95)

4.6. ผลการประเมินโครงการครอบครัวร่วมทำน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านสระบัว ด้านความยั่งยืน ตามความเห็นของครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และนักเรียน โดยรวมมีผลการประเมิน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.98, S.D.=0.74) เมื่อพิจารณาแยกย่อยในแต่ละขั้นตอน พบว่า หลักความพอประมาณ มีผลการประเมินความยั่งยืน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.07, S.D.=0.89) รองลงมา หลักความมีเหตุผล มีผลการประเมินความยั่งยืน ($\bar{X}$ = 4.05, S.D.=0.77) เงื่อนไขด้านคุณธรรม มีผลการประเมินความยั่งยืน ($\bar{X}$ = 4.03, S.D.=0.75) หลักการสร้างภูมิคุ้มกัน มีผลการประเมินความยั่งยืน ($\bar{X}$ = 3.88, S.D.=0.79) และเงื่อนไขด้านความรู้ มีผลการประเมินความยั่งยืน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.85, S.D.=0.79)

4.7 ผลการประเมินโครงการครอบครัวร่วมทำน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านสระบัว ด้านการถ่ายทอดความรู้ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยรวม

ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นว่าการดำเนินโครงการมีผลการประเมิน อยู่ระดับมาก ($\bar{X}=4.03, S.D.=0.78$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น โดยประเด็น โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}=4.26, S.D.=0.78$) รองลงมา โรงเรียนและชุมชนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X}=4.17, S.D.=0.78$) และประเด็น การส่งเสริมให้เด็กมีส่วนร่วมกับบุคลากรในชุมชน ทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ ($\bar{X}=4.15, S.D.=0.73$) ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ชุมชนมีส่วนร่วมวางแผนดำเนินงานโครงการจัดการศึกษาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X}=3.87, S.D.=0.84$)

อภิปรายผล

การประเมินผลการดำเนินโครงการ ครอบคลุมร่วมทำน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านสระบัว โดยใช้แบบจำลอง ชิปปีส (CIPPIEST Model) ของสตัฟเฟิลบีม ปรากฏผลดังนี้

1. ผลการประเมินโครงการครอบคลุมร่วมทำ น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านสระบัว ด้านบริบทโดยรวม ผลการประเมิน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในประเด็น จุดประสงค์ของโครงการเป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจในแนวเศรษฐกิจพอเพียงให้กับ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาในโรงเรียนได้อย่างแท้จริง และกิจกรรมในการดำเนินโครงการ มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่มีความเหมาะสม และสามารถปฏิบัติได้จริง สอดคล้องกับกิตติวัฒน์ อักเส (2543 : 71) ที่ได้ศึกษาเรื่องการดำเนินงานตามโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถม

ศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านห้วยชันผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จของโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบ้านห้วยชันประกอบด้วยปัจจัยต่างๆคือสภาพทางภูมิศาสตร์ของโรงเรียนอยู่ในสภาพที่เหมาะสมกับการทำการเกษตรและมีน้ำใช้เพื่อการเกษตรได้ตลอดปีผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มุ่งมั่นในการทำงานขยันขันแข็งเอาใจใส่งานในหน้าที่และเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีครูทุกคนในโรงเรียนเอาใจใส่งานในหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายและสำเร็จตามวัตถุประสงค์ทุกประการ นักเรียนมีความรับผิดชอบงานในหน้าที่ของตนเอง กรรมการโรงเรียนให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการพัฒนาโรงเรียนและในการจัดกิจกรรมต่างๆในโรงเรียนและประการสำคัญโรงเรียนบ้านห้วยชันได้รับความร่วมมือและช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งหน่วยงานทางราชการและหน่วยงานภาคเอกชนทั้งทางด้านวิชาการและเงินทุน

2. จากผลการประเมินโครงการครอบคลุมร่วมทำน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านสระบัว ด้านปัจจัยนำเข้า โดยรวมมีผลการประเมิน อยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านวัสดุอุปกรณ์ ผลการประเมินอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งการประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการเป็นสารสนเทศที่สำคัญในการวางแผน โดยเฉพาะและจัดกลุ่มที่ศึกษาเฉพาะเพื่อทำการสืบค้นหรือดำเนินการจัดทำแผนโดยตรงเกี่ยวกับการวิเคราะห์วัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ใน

5.3. ผลการประเมินโครงการครอบคลุมร่วมทำน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านสระบัวด้านกระบวนการ โดยรวมมีผล

การประเมิน อยู่ในระดับมาก โดยในขั้นเตรียมการ โรงเรียนร่วมมือกับหน่วยงาน ชุมชนในการประชุม วางแผน เพื่อกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ โครงการร่วมกัน มีการจัดหาวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญ มาให้ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แก่ ครู บุคลากร และนักเรียนในสถานศึกษา ในขั้น ดำเนินโครงการ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมให้นักเรียน สามารถพึ่งตนเองได้ สอดคล้องกับผลงานของ ปาริชาติ พลศิริ (2555) การประเมินโครงการ ส่งเสริมความรู้การปฏิบัติตนตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนเทศบาลวัดท่าโพธิ์ เทศบาลนครนครศรีธรรมราช ผลการประเมิน มีความสอดคล้องหรือมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน เช่นเดียวกับราตรี หล่อปัญญาภิการ (2555) ได้ ทำการศึกษา การประเมินโครงการสถานศึกษา พอเพียงโดยใช้โรงเรียนบ้านใหม่ราษฎร์ดำรง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 เป็นกรณีศึกษา ใช้รูปแบบการประเมินซีโป (CPO) ที่ผลการประเมินด้านกระบวนการปฏิบัติ ระหว่างดำเนินโครงการ ผลการประเมินโดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มาก และผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านกิจกรรมของ โครงการ ผลการประเมิน ทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ใน ระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมิน

5.4 ผลการประเมินโครงการ ครอบครัวยุบรวมทำน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง โรงเรียนบ้านสระบัวด้านผลผลิตพบว่า ผลการทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนระดับชั้นประถม ศึกษาปีที่ 5 และ 6 และระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น จำนวน 121 คน พบว่า นักเรียนมีผล

ทดสอบส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี ด้านความเข้าใจ เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน มีความเข้าใจอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะประเด็น การมีภูมิคุ้มกันในตัวเป็นการเตรียมตัวให้พร้อมรับ การเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นความรู้ทางธรรมเป็น พื้นฐานสำหรับพัฒนาความเป็นคนที่สมบูรณ์ และ ความพึงพอใจต่อโครงการครอบครัวยุบรวมทำน้อมนำ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนบ้านสระบัว ตามความคิดเห็นของนักเรียน โดยรวมนักเรียน มีพึงพอใจอยู่ระดับมากโดยการประเมินผลผลิต สามารถนำมาใช้เพื่อประกอบการตัดสินใจว่า โครงการแผนงาน และใช้สำหรับปรับเปลี่ยนหรือ แทนที่แผนการปฏิบัติในการที่จะทำให้เกิด ประสิทธิภาพได้มากกว่าเปรียบเทียบกับต้นทุนและ ตอบความต้องการจำเป็นของสมาชิกทั้งหมดที่เน้น ประชากรเป้าหมายผลจากการประเมินผลผลิต มีความสำคัญในทางจิตวิทยาเป็นอย่างมากเมื่อผล จากการประเมินแสดงให้เห็นถึงความมอองงาม ที่เกิดขึ้นจากแนวทางที่ชาญฉลาดในการดำเนิน โครงการผลการประเมินเช่นนี้นับเป็นสิ่งเสริมแรง ที่ดีสำหรับทั้งทีมปฏิบัติงานในโครงการ

ข้อเสนอแนะจากการประเมิน

1. ข้อเสนอแนะในการประเมิน

1.1 กิจกรรมในโครงการควรมีการ มีส่วนร่วมจากภาคประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม มากขึ้น

1.2 ควรพัฒนาบุคลากรที่เป็นภูมิปัญญา ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการ ปฏิบัติงานด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มี ส่วนร่วมในกิจกรรม

2. ข้อเสนอแนะในการประเมินครั้งต่อไป
ควรมีการศึกษารูปแบบการประเมินอื่นๆ

เช่น วิธีการประเมินโครงการของไพรวิสต์ วิธีการประเมินของสเด็ก เป็นต้น เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กীরติวัฒน์ อัครเส. (2543). การดำเนินงานตามโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่นกรณีศึกษาโรงเรียนบ้านห้วยชัน.วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ชวลิต มาลีรัตน์. (2553). การประเมินโครงการพัฒนาความรู้น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โรงเรียนบ้านหนองสามสีหนองดินดำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดอำนาจเจริญ.สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดอำนาจเจริญ.
- ปริญญช พินุลสรารูธ. (2549). เศรษฐกิจพอเพียง และการประยุกต์ใช้ด้านการศึกษา. ค้นเมื่อ 24 พฤศจิกายน 2549 จาก <http://www.sufficiencyeconomy.org>,
- ปาริชาติ พลศิริ. (2555). การประเมินโครงการส่งเสริมความรู้การปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนเทศบาลวัดท่าโพธิ์เทศบาลนครนครศรีธรรมราช.สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช.
- ผานิต มาประเสริฐ. (2555). การประเมินผลโครงการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนภัทรญาณวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9, จังหวัดนครปฐม.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2541). การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ. มติชนรายสัปดาห์ ฉบับวันที่ 5 ธันวาคม 2541. กรุงเทพฯ : มติชน.
- ราตรี หล่อปัญญาภิการ. (2555). การประเมินโครงการสถานศึกษาพอเพียงโดยใช้รูปแบบการประเมินซีโป: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านใหม่ราษฎร์ดำรง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตรเขต 2.วิทยานิพนธ์สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- Stufflebeam, D. L. and Shinkfield, A. J. (2007). *Evaluation theory, models & applications*. CA: Jossey-Bass.